

Statistik och prognos om lärare i grund- och gymnasieskola, inför skolstarten hösten 2010

Varje år inför skolstart sammanställer Skolverket statistik och prognos om lärare i grundskola och gymnasieskola. Syftet är att i korthet beskriva behov och tillgång på lärare och hur utvecklingen har varit.

Elev- och lärarutveckling 1994/95–2009/10

Grundskolan

Utvecklingen av antalet elever är en viktig faktor när lärarsituationen i skolan ska bedömas. Antalet elever i grundskolan ökade från 917 000 läsåret 1994/95 till 1 059 000 läsåret 2001/02. Därefter har elevantalet sjunkit och läsåret 2009/10 fanns det 892 000 elever i grundskolan. Enligt nuvarande prognoser kommer elevantalet fortsätta att minska för att läsåret 2011/12 ligga runt 880 000. Efter detta kommer elevantalet åter att öka.

Antalet tjänstgörande lärare läsåret 1994/95 var ca 83 000. Efter några år med i stort sett oförändrat antal skedde en successiv ökning och läsåret 2004/05 fanns 94 500 lärare i grundskolan. Över hela tioårsperioden var det en ökning med knappt 14 procent. Läsåret 2009/10 hade antalet lärare i grundskolan minskat till 85 800.

Lärartätheten, räknat som antal heltidstjänster per 100 elever, minskade successivt från 8,2 till 7,5 mellan läsåren 1994/95 och 1997/98. Därefter var lärartätheten i stort sett oförändrad för att sedan successivt öka till 8,4 lärare per 100 elever läsåret 2008/09. Föregående läsår minskade lärartätheten till 8,2. I tabell 1 nedan visas utvecklingen av lärartätheten i grundskolan.

Tabell 1: Antal lärare (heltidstjänster) per 100 elever i grundskolan 1994/95–2009/10¹

Läsår	Lärartäthet
1994/95	8,2
1995/96	8,0
1996/97	7,7
1997/98	7,5
1998/99	7,6
1999/00	7,6
2000/01	7,6

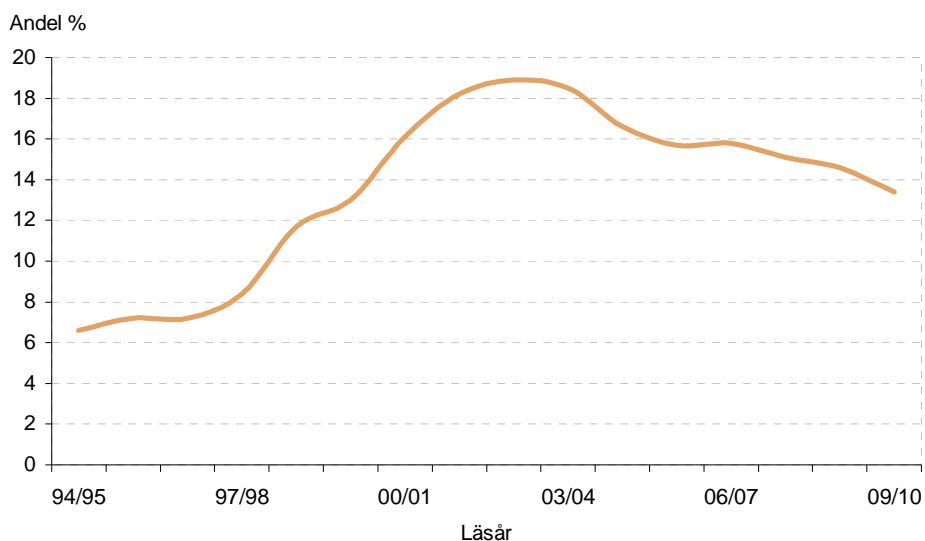
¹ Värdet för lärartätheten åren före 1995/96 är omräknade eftersom beräkningen av heltidstjänster förändrades från och med 1995/96. Anledning var det då nya läraravtalet.

2001/02	7,8
2002/03	7,9
2003/04	8,0
2004/05	8,0
2005/06	8,1
2006/07	8,3
2007/08	8,3
2008/09	8,4
2009/10	8,2

Av de tjänstgörande lärarna i grundskolan hösten 2009 saknade ungefär 12 900 (15,1 procent) pedagogisk högskoleexamen. Eftersom de som saknade pedagogisk högskoleexamen i genomsnitt undervisade mindre än de som hade pedagogisk högskoleexamen är det mer rättvisande att redovisa uppgifterna omräknat till heltidstjänster, istället för antal personer. Andelen lärare som saknade pedagogisk högskoleexamen var med detta sätt att räkna 13,5 procent. Jämfört med föregående läsår har andelen minskat med 1,1 procentenheter.

Andelen lärare utan pedagogisk högskoleexamen var 6,6 procent läsåret 1994/95. Från och med detta läsår steg andelen t.o.m. läsåret 2002/03. Därefter har andelen sjunkit med totalt 5,5 procentenheter. I diagram 1 nedan visas andelen lärare utan pedagogisk högskoleexamen i förhållande till totala antalet lärare, omräknat till heltidstjänster.

Diagram 1: Andel (%) lärare (heltidstjänster) i grundskolan som saknar pedagogisk högskoleexamen 1994/95–2009/10

Gymnasieskolan

Antalet elever i gymnasieskolan var under perioden 1994/95–2001/02 ganska stabilt. Det pendlade mellan 305 000 och 312 000. Från läsåret 2001/02 då antalet elever var 311 000, har antalet successivt ökat och läsåret 2008/09 var antalet elever i gymnasieskolan som högst, 396 300, för att sedan minska läsåret 2009/10 till 394 800 elever. Därefter sjunker elevunderlaget fram till år 2016.

Också antalet tjänstgörande lärare har varit ganska stabilt under perioden, omkring 29 000, men ökade läsåret 2001/02 till närmare 31 000. Därefter fortsatte ökningen och läsåret 2008/09 fanns 38 400 tjänstgörande lärare i gymnasieskolan för att sedan minska till 37 400 föregående läsår.

Antalet lärare (heltidstjänster) per 100 elever, lärartätheten, har ökat mellan läsåren 1997/98 och 2003/04, från 7,4 till 8,2. Läsåret 2004/05 minskade lärartätheten något till 8,1 och har därefter varit oförändrad till läsåret 2008/09. Föregående läsår minskade lärartätheten igen till 7,9. Ökningen är något större om man ser enbart till kommunala skolor, från 7,1 till 8,2 mellan läsåren 1997/98 och 2009/10. Tabell 2 visar på utvecklingen av antalet lärare per 100 elever i gymnasieskolan under perioden.

Tabell 2: Antal lärare (heltidstjänster) per 100 elever i gymnasieskolan 1994/95–2009/10²

Läsår	Lärartäthet
1994/95	7,8
1995/96	7,6
1996/97	7,4
1997/98	7,4
1998/99	7,6
1999/00	7,8
2000/01	7,9
2001/02	8,1
2002/03	8,2
2003/04	8,2
2004/05	8,1
2005/06	8,1
2006/07	8,1
2007/08	8,1
2008/09	8,1
2009/10	7,9

² Värden för lärartäthet åren före 1995/96 är omräknade eftersom beräkningen av heltidstjänster förändrades från och med 1995/96. Anledning var det då nya läraravtalet.

Andelen av gymnasielärarna som saknar pedagogisk högskoleexamen har ökat under flera år. Mellan läsåret 1994/95 och 2009/10 ökade andelen från 13,8 till 27 procent. Omräknat till heltidstjänster så blir andelen lärare utan pedagogisk högskoleexamen 25 procent läsåret 2009/10 jämfört med 10,8 procent läsåret 1994/95. Andel lärare som saknar pedagogisk högskoleexamen (heltidstjänster) redovisas i diagram 2.

Diagram 2: Andel (%) lärare (heltidstjänster) i gymnasieskolan som saknar pedagogisk högskoleexamen 1994/95–2009/10

Ytterligare information

Mer statistik om lärare finns under rubriken Statistik & analys på Skolverkets webbplats. Där finns uppgifter uppdelat per verksamhetsform. I databasen SIRIS (också den nås via Skolverkets hemsida) publiceras statistik på skolnivå om lärare i grundskola och gymnasieskola.

Vad tror Skolverket om framtida lärarbehov?

Skolverket redovisade 2008 en samlad bedömning av tillgång på och behov av lärare, även regionala (länsvisa) prognoser. I rapporten³ redovisas resultat för perioden 2008–2022 av de beräkningar som vi låtit SCB göra.

Prognosen visar att det finns risk för brist på förskollärare och yrkeslärare under prognosperioden. Däremot är det risk för överskott på lärare som är inriktade mot grundskolans senare år eller gymnasieskolan under perioden 2008–2012. Denna risk gäller främst lärare i allmänna ämnen, särskilt inom svenska och samhällsorienterande ämnen.

³ Lärare inom förskola, skola och vuxenutbildning. 2008 års prognos över behov av tillgång på lärare perioden 2008–2022. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1813>

Aktuellt personalläge

I fråga om det aktuella personalläget, dvs. inför årets skolstart, har Skolverket inte några uppgifter. På arbetsförmedlingens hemsida <http://platsbanken.arbetsformedlingen.se/> finns aktuell information om lediga tjänster.

Frågor kan ställas till José Luis Berrospi på tel. 08-527 333 56 alt. via Jose.Luis.Berrospi@skolverket.se.